

Handläggare
Carina Gillgren
Telefon: 08-508 25 611
Lotta Hedstad
Telefon: 08-508 25 123**Till**
Socialnämnden
2022-01-25

Daglig verksamhet enligt LSS

Funktionshinderinspektörernas kvalitetsgranskning

Förvaltningens förslag till beslut

1. Socialnämnden godkänner funktionshinderinspektörernas rapport
2. Socialnämnden överlämnar rapporten till berörda stadsdelsnämnder
3. Socialnämnden överlämnar rapporten till övriga stadsdelsnämnder för kännedom

Fredrik Jurdell
SocialdirektörVeronica Carstorp Wolgast
Biträdande förvaltningschef

Sammanfattning

Aktuell granskning avser insatsen daglig verksamhet enligt LSS med en inriktning mot praktik eller arbete. Totalt har 80 ärenden, hälften kvinnor och hälften män, granskats i stadsdelsförvaltningarna Bromma, Hässelby-Vällingby, Kungsholmen och Skarpnäck. Granskningen avser beslut fattade under 2019, det vill säga före pandemins utbrott.

Aktuella DUR-utredningar finns i majoriteten av ärendena och i hög utsträckning framgår den enskildes intressen, resurser och eventuella önskemål i utredningarna vilket bidrar till att ge en helhetsbild av den enskildes livssituation.

Ett gemensamt utvecklingsområde för de granskade verksamheterna är planering för insats med tydliga och strukturerade beställningar till utföraren. Att genomförandeplaner stämmer överens med beställningen behöver säkerställas. Dokumenterad uppföljning är ett annat utvecklingsområde där både beställning och genomförandeplan kan användas för avstämning och planering framåt.

Bakgrund

Stockholms stads funktionshinderinspektörer har till uppgift att granska kvalitet i biståndsbedömda insatser som ges till personer med funktionsnedsättning enligt Socialtjänstlagen (SoL) och lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Uppdraget har ett generellt brukarperspektiv. Bevakning av likställighet över staden samt spridning av goda exempel från de granskade verksamheterna är en viktig del i arbetet. Syftet är att stimulera verksamheternas utvecklings- och kvalitetsarbete.

Granskningsarbetet genomförs utifrån en granskningsmodell som baseras på kvalitetskriterier framtagna av Socialstyrelsen och Sveriges kommuner och regioner (SKR):

- Trygghet och säkerhet
- Självbestämmande och integritet
- Tillgänglighet
- Helhetssyn och samordning
- Kunskapsbaserad verksamhet
- Effektivitet

En analys av granskningsresultatet görs utifrån kvalitetsområdena där kunskapsbaserad verksamhet och effektivitet redovisas under gemensam rubrik.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för stadsövergripande sociala frågor. Förvaltningsgruppen har behandlat ärendet 19 januari 2022. Rådet för funktionshinderfrågor har haft möjlighet att behandla ärendet 20 januari 2022.

Ärendet

Granskningen av insatsen daglig verksamhet enligt LSS omfattar totalt 80 ärenden, hälften kvinnor och hälften män, i stadsdelsförvaltningarna Bromma, Hässelby-Vällingby, Kungsholmen och Skarpnäck. Granskningen avser beslut fattade under 2019, det vill säga före pandemins utbrott.

I varje verksamhet granskas 20 utvalda ärenden, hälften kvinnor och hälften män. Urvalet är ärenden med en daglig verksamhet med inriktning mot praktik och/eller arbete, antingen utifrån den enskildes önskemål och målsättningar eller utifrån verksamhetens inriktning. Varje verksamhet har ansvarat för att ta fram de ärenden som omfattas av urvalskriterierna för granskningen.

Fokus för granskningen är myndighetsutövning i form av ansökan, utredning, beslut, beställning och journaler samt genomförandepplaner. För personer vars beslut om insats inte är ett förstagångsbeslut uppmärksammas hur uppföljning har genomförts och dokumenterats. För att få kunskap om aktuell situation görs en

jämförelse mellan 2019 och 2021 genom en översiktlig genomgång av löpande journalföring, utredning och uppdaterad information i informationsrutan i Paraplyet. Genom detta har utveckling och förändring till viss del kunnat uppmärksammas och ingå i granskningsresultatet. Vid granskningens genomförande är totalt 67 personer fortfarande beviljade daglig verksamhet. Några personer har flyttat och två personer har fått en anställning.

Trygghet och säkerhet

Granskningen visar att en aktuell DUR-utredning finns som underlag för beslut i majoriteten av ärendena. Det bidrar till en likställighet i staden. Det förekommer att aktuella utredningar är kopierade utan uppdateringar de senaste åren. Det förekommer även omfattande utredningar där information från exempelvis diagnosutredningar helt eller delvis tillförts utredningen vilket påverkar läsbarheten. Dokumentation vid handläggning inom socialtjänsten ska vara väsentlig, tillräcklig och korrekt.

En utveckling i positiv riktning i jämförelse med tidigare års granskningar är att den enskilde i hög grad framträder som en person i utredningen. När uppgifter om intressen, resurser och eventuella önskemål inklusive om den enskilde inte uttrycker några önskemål framgår bidrar det till att ge en helhetsbild av den enskildes livssituation. Uppgifter om vad den enskilde tycker om, klarar av och vill göra bidrar till att ett ensidigt fokus på svårigheter och stödbehov undviks och balanseras.

Ett gemensamt utvecklingsområde för de granskade verksamheterna är planering för insats och tydliga och strukturerade beställningar till utföraren. I en beställning där syfte, aktiviteter, delmål och mål framgår ges utföraren förutsättning att skapa en användbar genomförandeplan tillsammans med den enskilde.

Det finns en aktuell genomförandeplan i 82 procent av ärendena. Drygt 20 procent av dem överensstämmer med beställningen och innehåller samma aktiviteter, delmål och mål. Att genomförandeplaner stämmer överens med beställningen behöver säkerställas.

Dokumenterad uppföljning är ett annat utvecklingsområde där både beställning och genomförandeplan kan fungera som underlag för avstämning och planering framåt.

Självbestämmande och integritet

Uppgifter om fullmakter och sekretessmedgivanden ska vara tydligt och lättillgängligt dokumenterat i Paraplyet. Granskningen visar på flertalet goda exempel med dokumentation om fullmakt och

samtycke till kontakt med anhöriga och företrädare. Det finns även exempel på att kontakter tagits trots att uppgifter om fullmakt och samtycke saknats i akten. Det ska inte råda någon som helst tveksamhet om vilka kontakter som får tas med det privata och professionella nätverket kring den enskilde. Den enskilde måste kunna vara trygg med att uppgifter om personliga förhållanden som lyder under sekretesslagstiftning hanteras korrekt och inte lämnas ut om fullmakt saknas.

I de granskade ärendena framgår att frågor om våld ställts enligt rutin i ett mindre antal ärenden. En viss ökning kan ses vid granskningens genomförande 2021 i jämförelse med 2019. Forskning visar att fler personer med funktionsnedsättning är utsatta för våld eller hot om våld jämfört med befolkningen i övrigt. Kvinnor med funktionsnedsättning har en högre våldsutsatthet än andra kvinnor. Det är viktigt att rutiner för att uppmärksamma och hantera förekomst av våld i nära relation är kända och tillämpas av handläggare inom verksamhetsområdet.

Tillgänglighet

Kommunen har en serviceskyldighet som omfattar att lämna upplysningar, vägledning och råd till enskilda. Det finns en variation i de granskade ärendena i om det framgår att information getts till den enskilde i olika frågor och det är sannolikt att handläggare ger mer information till personer de träffar än vad som dokumenteras i personakten. Inspektörerna konstaterar att det är en stor mängd information rörande olika livsområden som kan bli aktuell att ge till varje enskild person. Det ställer höga krav på att handläggare har god kännedom och kan hålla sig uppdaterade.

Helhetssyn och samordning

Helhetsbilden omfattar att den enskilde kan vara förälder till ett eller flera minderåriga barn. Sju personer i granskningen är föräldrar till minderåriga barn, några av barnen bor heltid med föräldern och några barn är placerade och det framgår inte närmare hur eventuell kontakt och umgänge ser ut. Barnets eller barnens situation beskrivs i två ärenden och barnkonsekvensanalys saknas både i utredning från 2019 och i senaste utredning. Då det är få personer som har minderåriga barn i denna granskning går det inte att dra några långgående slutsatser av resultatet. Samtliga granskade enheter redogör för ett pågående arbete med barnrättsperspektivet vilket är positivt. Implementering av stadens reviderade stödmaterial för barnrättsperspektiv inom socialtjänsten pågår och behöver fortsätta inom verksamhetsområdet.

I många ärenden finns uppgifter om den enskildes anhöriga. Det varierar mellan de granskade verksamheterna i hur samarbetet med

och tillgången till anhörigkonsulent ser ut. Det är relevant att ställa frågor och ta reda på mer samt ge information om vilket stöd som finns att tillgå för anhöriga. Det är viktigt att betona att information inte bara ska ges vid ett tillfälle utan återkommande då anhörigas situation och behov av stöd kan förändras över tid. Information och stöd till anhöriga är ett fortsatt utvecklingsområde där verksamheter som kommit längre i sitt arbete med fördel kan dela med sig och sprida goda arbetssätt till andra.

Mål 10 i Agenda 2030 betonar betydelsen av att arbeta för ett jämlikt samhälle. Det bygger på principen om allas lika rättigheter och möjligheter att få bli inkluderade i samhället oberoende av kön, etnicitet, religion, funktionsnedsättning, ålder och annan ställning. I ett jämlikt samhälle ges alla människor möjlighet att delta i en daglig sysselsättning.

Få personer i granskningen har en aktuell samordnad individuell plan (SIP). Det behöver i högre utsträckning framgå av dokumentationen i ärendena att den enskilde har fått information om och erbjudits en individuell plan. Ett samordnat stöd bidrar till att skapa förutsättningar för att nå mål om arbete och försörjning. Ett ökat användande av SIP som ett verktyg för samverkan inom det professionella nätverket kan bidra till att skapa en helhet där olika delar av samhällets stöd samordnas kring den enskilde.

Kunskapsbaserad verksamhet och effektivitet

Det krävs en utveckling av arbetssätt och ökad användning av metoder som fungerar inom både myndighetsutövning och utförarverksamheter för att ge ett stöd till de personer som har en önskan att närma sig arbetsmarknaden. Att utveckla arbetet är nödvändigt för att kunna nå målen i Agenda 2030 avseende fattigdom, rätten till hälsa, arbete och sysselsättning och inte minst ett jämlikt samhälle i alla dess avseenden.

Jämställdhetsanalys

Granskningen har ett jämställdhetsperspektiv genom att övergripande granskningsresultat där det varit möjligt redovisas utifrån kön. Då urvalet är styrt såtillvida att könsfördelningen i de granskade ärenden är hälften kvinnor och hälften män återspeglar det inte den faktiska könsfördelningen av alla personer med insatser enligt LSS där kvinnor enligt 2020 års statistik utgör 39 procent och män 51 procent. Könsfördelningen avseende daglig verksamhet enligt LSS enligt samma års statistik är 41 procent kvinnor och 59 procent män.

En del av skillnaderna mellan könen kan förklaras genom skillnader i förekomst av diagnoser. Bland män är exempelvis

utvecklingsstörning och autism vanligare än bland kvinnor i totalbefolkningen. Dessa diagnoser är kopplade till personkrets 1 i LSS och därmed till rätten till insatser. Skillnaden mellan könen är störst bland den yngre målgruppen vilket kan förklaras med att flickor många gånger får diagnosen senare än pojkar exempelvis när det gäller autism. Det är dock fler kvinnor än män som har en psykisk funktionsnedsättning.¹

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen föreslår att socialnämnden godkänner funktionshinderinspektörernas kvalitetsgranskning sysselsättning inom socialpsykiatri. Vidare föreslås att rapporten överlämnas till berörda samt övriga stadsdelsnämnder för kännedom.

Bilagor

- Daglig verksamhet enligt LSS - en kvalitetsgranskning i stadsdelsförvaltningarna Bromma, Hässelby-Vällingby, Kungsholmen och Skarpnäck.